M. T. B. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. Ref.
Ser. 811

Title : Nrisimha Champu Kavya

811

नृसिंह चम्पू काव्य (केशव पंडित)

Nrisinha Champu Kāvya	Title
Keshava Pandita	Author
	Editor
	Year, Vols.
	Publisher
811	Remarks

चंपूनृ॰सिं॰ श्रीगणेशायनमः उद्यद्भास्वत्सहस्रप्रथममदानिनिभंत्रीक्षणंविस्फुरंतंवह्नीन ज्वालाविद्यु
द्युत्ततिविततसटाभीषणंतृप णेन्त्रः दिव्येरादीस्त प्रदेहंनिशितनखलसद्धाकुदंडै
१ रनेकैःसंभिन्नंभिन्नदैत्येश्वरतनुमतनुंनारसिंहंनमामि १ कनकरुचिदुकूलःकुंडलो
ल्लासिगल्लःशमितभुवनभारःकापिलीलावतारः त्रिभुवनसुखकारीदोषशून्यायमुकुं
दःपरिकलितरमांगोमंगलंनस्तनोतु २ यच्छिष्येर्जगतीतलंपरिहृतंयस्तर्कविद्यानि
धिःश्रीलौगाक्षिकुलारविंदतरणिर्भाध्येर्द्विनःकेशवः यंप्रासूतसदाशिवांघ्रिकम
लद्वंद्वैकनिष्ठंपरंसद्दानंतमहंनमामिपितरंसांवकृपांभोनिधिं ३ किंभोजःकिमुवि
क्रमःकिमुपरःकर्णावतीएँःकलौसर्वेषामितियत्रधीःप्रवर्ततिस क्षोणीतलेनंद १
ति· वररः श्रीमदुमापतिर्दलपतिर्गोविंदभक्तिप्रियःश्रीमत्केशवपंडितोवितनुतेतं

प्रंतदीयाज्ञया ४ विष्णोर्नाभिसरोरुहेकमलभूःपाथोनिधौमाधवःकैलासेसपरिग्रह
स्त्रिनयनःपातालगःपन्नगः किंचित्कालममंस्तचारुवसतिंश्लाघ्यामहोयद्भयाद्देवाप
र्वक्रहिरण्यकशिपुर्दैत्याधिराजोभवत् ५ तेपेतपःपरमदारुणमूर्ध्वबाहुर्व्योमेक्षणः
कनकपिंगजटाकलापः अंगुष्ठकोष्ठकलितावनिरुग्रतेजाःसर्वार्थनिस्पृहमनाःसमुज्ज
गद्भक्तिः ६ ततस्तदीयतेजःप्रचयेनप्रतप्ताःसुमनसःसर्वेसमुज्झितत्रिदिवाधिवा
साःकथमपिब्रह्मलोकमागत्यधात्रीविज्ञापयामासुः यथा अहोविततेधाःकिमधुनापि
नवब्रह्मांडभांडरचनायप्रयासेनयत्संप्रतिहिरण्यकशिपुस्तपआचरति नतादृग्यथावत्स
रतश्चसर्ववातिवातेनतप्ताःसर्वादिविस्थातुंनशक्नुमः किमुतान्यलोकांतरवर्तिनः किंभे
कुनोभवानप्युग्रशावाकुगर्तोतिनश्चतीमः तदानी श्रुतिस्मृतिइतिहासपुराणोक्तधर्माःस

नृ॰चंपू॰ सर्वेष्वग्निहोत्रदर्शपूर्णमासधर्मोःप्रदत्तजलांजलयः तदिदानीयदुचितंतद्भवाननुस
रतु इतिविज्ञापितोदेवैर्भृगुदक्षादिसंवृतः जगामासुरराजस्यतपोधराश्रमंविधिः
२ ७ ततोवल्मीकतृणकीचकैःप्रतिच्छन्नात्मतनुमंभोदपटलपिहितमार्तंडमंडलमिवकेना
पिविवृतप्रसारितेजःप्रवेशयनतमालक्ष्यप्रहसन्हंसवाहनःसमुदितसत्वोद्रेकइत्यवादीत्
उत्तिष्ठोत्तिष्ठभद्रंतेतपःसिद्धोसिकाश्यप वरदोहमनुप्राप्तःप्रीयतामीप्सितोवरः ८
ततःप्राहहिरण्यकशिपुः फलितंतपसाद्यनिर्गतंतमसानिर्जितमंतरात्मना भवत
श्चरणारविंदयोरनयोर्विवस्योरवेक्षणात् ९ तदद्यसर्वतःकृतार्थोहिंकिमपिप्रार्थ
नमखिलभुवनापकारिनिरतमिदमर्थये भवद्भिसृष्टादिहभूतसर्गाद्भवेन्नमृत्युर्न २
बहिर्नचांतः दिवाननक्तंवियतिक्षितौनोनचायुधैर्वानरैर्मृगैर्वा १० ततःप्रदाय

ततःसर्वेसुमनसस्तदुपद्रवकातराः। अन्यत्रालब्धशरणाः शरणं ययुरच्युतं १४

भगवान्वरमस्मैदयानिधिः पूजितोसुरवर्येणययौस्वभवनंविधिः ११ ततःप्राप्त
वरोदैत्योबिभ्रद्धेममयंवपुः भगवत्यकरोद्द्वेषंभ्रातुर्वधमनुस्मरन् १२ पुरारामव्रजो
द्यानक्षेत्रारामाश्रमाकरान् खेदरखर्वटकांश्चैवददाहदनुजेश्वरः १३ जित्वासर्वानपि
राजवर्गान्महेंद्रधामाम्यगदेकनाथः स्फुरन्मणिस्तंभमनेकनारीपरीवृतंलेभ्यकल्पनं
तोरव्य १४ तदाधा शेषस्ताम्यतिकंपतेवसुमतीनव्योमसालंबनंस्वर्गोप्याकुलितः
किमत्रबहुनावैकुंठलोकोप्यसौ अद्यस्वर्गविकलीभवंविष्यतिततःश्रीकांतमन्यान्महेका
५ लस्मिन्निमित्वमेवशरणंनास्माकमन्यागतिः १५ इतिनिगदतितयावन्निर्जराणांस
माजःकृतविविधनमस्यःकृतपुष्पोपहारः वियतिविशददर्णावाक्पयावाहनादि
निखिलभयनिहंत्रीनावदर्पर्वबभूव १६ तातमेतस्यदौरात्म्यंहिरण्यकशिपोःपरं

नृ॰ चं॰ तस्योच्छेदं करिष्यामि कालस्तावत्प्रतीक्ष्यतां १७ देवेषु वेदेषु तपस्सु देवा द्विजेषु विद्वेषम
तिर्यदि स्यात् धर्मैव मय्याकलितारिवलार्थं स आशु नश्यत्यधमाधमेषु १८ अम
३ त्सराय शान्ताय स्वागजाय महात्मने प्रह्लादाय यदा ध्रुवद्वेषो निर्व्यरं वरोर्जितं १९ छ
इति नृसिंहचंपूकाव्ये प्रथमस्तबकः श्रीरामचंद्रप्रसन्नास्यं कमलायतलोचनं प्रह्ला
दसुमल्कार्यमद्य रं सुधुरंसुतं १ अत्रावसरे शेषर्षयोऽनु: धन्या ह्येषा धरित्री दनुजकुलप
तिसंपदस्तत्कृतार्थाः पुण्यात्मानश्च पूर्वं वरतरमधुना धामदिव्यं भजेयुः धन्यं चैतत्कुलं
ते सकलमथ विभो जन्मचेदं कृतार्थं त्वनु भाग्यैकसिंधुः सम्मन्नानिसदनेकोऽपिकल्या
णमूर्तिः २ प्रह्लादं प्रेषयामास कदाचिदसुराधिपः दंडनीतिप्रबोधार्थं भार्गवस्य ३
गुरोर्गृहे ३ स जगाम कवधाम जनकेन प्रणोदितः दंडनीतिप्रबोधार्थं कुशाग्रधि
षणाग्रणीः ४ तत्र कदाचिदध्ययनावसरे परमकल्याणपरमात्मप्रीतिमान्विचार

प्रह्लादः यत्पादांबुरुहच्युतं पशुपतिर्धत्ते पयः पावनं यस्यानंतगुणाकरान्निगदितुं
ब्रह्मापि जिह्मायते यं जानाति न कोपि यश्च निखिलं जानाति विश्वाश्रयं तं वृंदारक
वृंदवंदितपदं वंदे मुकुंदं सदा तत्कुलाकुपितो गुरुः हे दुरात्मन् किं जल्पसि राजकुमारो
ऽसि नानेन ताड्रनः स्यात् नहि द्वानीमुपदिशामि सम्यगाकर्णय नास्मद्विपक्षपक्षा
भिधानाध्यवसेयः कथमपि यतस्त्वद्विचारो निःसार एव देवतमतानुसारी मार्गः परस्प
रविप्रतिपत्तिकवलितः तथाहि आत्मा नानात्वं न्यायविदो वदंति आत्मैक्यं पुनर्वेदां
तिनः प्रपंचसत्यत्वं न्यायवैशेषिकसांख्यमतयः संगिरंते मिथ्यात्वं तु औपनिषदाः
कर्मैव जगद्धेतुरिति मीमांसकाः कर्मसापेक्ष ईश्वरः कर्तेति तार्किकाः सदैव कार्यमिति
सांख्याः धर्मसदेव सामर्थ्याज्जायत इति केचित् तदेवं नानाविधविरुद्धमतसंकीर्ण

न॰ चं॰ नितद्दर्शनानि अथवप्रसक्तानिसर्वाणिइत्यहोमहानेषतेषांविमोहः अन्यततया
घातएवपुनः उक्तदोषकलंकितोपिवेदःप्रमाणमित्यपिसाहसं अतस्तत्रप्रतिपादितान्यऽ
४ ग्निहोत्रदर्शदर्शपूर्णमासज्योतिष्टोमादिकर्मानुष्ठानंकेवलंलोकबंधनमात्रंनपुनःपरमा
र्थः तथाच नहेररक्षिधामुदीरस्यप्रतिकूलंकुरुतत्परायणे· कुलमंगविकृषयस्वकंश्रु
तिमुद्गारयमाक्रंदावन ६ निपीयहालाहलकस्यमतद्वनःप्रकोपारुणलोचनःस
मुकुंदविलोभगवन्मुरारेनारायणेतिस्फुटमावभाषे ७ ततोगुरुः अहोअद्भुतमे
तद्उपदिष्टमनाचरत्प्रत्यादिष्टमासरसितादिदंकुलकलंकाप्यमानमसुराधीश्वरश्र ४
नवतातोत्तास्यतित्वांहनिष्यति· प्रह्लादः असत्वायद्दियांतियांतुमेनविरामोजगदी
शास्तितने भवतापकरंबभंजने विरतंनैवकदापिमानसं ८ अत्रावसरेकश्चिदह
दिकृतोदेवःप्राह वत्तुरोसिवदान्योसिकमनीयोसिनार्भक कुलेतत्रनजातोसिय

यत्रगोविंदकीर्तनं ९ शिशुः नविचित्राप्रष्टान्तः कुलपरंपराधीनाकिंतुपरमेश्वरप्रसा
दनिबंधनैव यतः पाथोधिंप्रविधायपाणिपुटकेकुंभोद्भवःपीतवान् विंध्याद्रिंनमयांब
दवपरमांद्गर्गतिंकुंठयन् नायंकुंभगुणःकदापिघटतेनोवाकुलालात्मनांश्रीमन्मा
धवपादपद्ममहिमासोयंसमुज्जृंभते· १० इहब्रह्मांडमंडलेडंकीर्तिकीर्तिनष्टत्ताःप्राणि
नः किंस्वकीयोदरदरीपूरणमात्रकेनान्क्षपितायुषःकेवानविद्यंते किंतुप्राचीनना
नाविधभवसंचितकर्मभोगमात्रावतीर्णकार्योत्पन्नविपन्नकाम्रक्केवलंकथमपिक
स्मिन्नदपिकार्यायनापयुज्यंतेकेनवाभविष्यंतिन्किंत्वीदृशामेवपुनःसंसारस्या
नायातदुर्दशामनुभविष्यंतितएवहृत्ताः प्राणिनायेपुनरीश्वरप्रसादाद्दासादितक
मनीयगुणानिकरावतीर्णकीर्तिदेहेनत्रिभुवनमाभूषयंतोद्यापितिष्ठंति यएवं
विधाःसंप्रतितएवविद्यंते यएवं विधाभाविनस्तएवभाविष्यंति तदेवंतत्त

~~श्रीमद्गणेशायनमः॥ उ...~~ द्विचित्रकर्मानुरूपस्तेषांप्राणिनांकोपिनैसर्गि
न॰ सं॰ प्र॰ कोगुणः कथमपियः प्रत्याख्यातुंनशक्यतइति ततोगुरुः संप्रतिवयंराजदर्शना
र्थंगंतारः तत्पुरस्तात्वंविगीताचरणंनिवेदयिष्यामः इत्युक्त्वाप्रतस्थे ततःशिष्योपि
५ दृष्ट्वातस्तत्रसकलनृकियंतमध्यानमतिक्रम्यावेरुवाच दितिसुतद्वंद्वमदंदमयाशुभद
उ भयदकंदकदंबमनंतगुणाकरदीनदयाकुविचित्रचरित्रविभो शतमुखमुख्यसुराधिप
सर्वचराचरपालनपालयमां भवभीतिविभंजनवीरनिरंजनसज्जनभो ११ ततोगु
रुः प्रभुतावलोक्य नासौशिष्यः किंतुकोपि वभूर्तममेति भावयंस्तत्स्थलीप्रतस्थे ततः
सकलसामंतावकीर्णसभासीनंराजानमवलोक्यराजपत्नीप्रतिगतावत्स्निवेदयां ५
बभूवगुरुः उररीकुरुतेनमदुक्तंतनयोसौतवराजभामिनि यदनेनमतावलंबनंतद
शेषासुरवंशदूषणं १२ माताप्राह त्यजबालकशारिदापलंदनुवंशोसितदत्तमो

वर सकलासुरवंशभूषणेजनितस्त्वंविमलेकुलेयतः १३ सुतः किमिदंकटुभाषसेम्हषा
दनुवंशोपरिसंततुवत्पयः स्मरणीयमहर्निशंमयाकमनीयंघनसुंदरंमहः १४ माता
गा दनुजाधिपकर्णकामिनीतववाणीसुतमाभवत्वियं यदवध्यवैतानभूपतिःसहतेनीति
पथप्रवर्तकः १५ सुतः कुपितोजनकस्तथापिमेनविरामोजगदीशचिंतने मदकोपनि
पातभीतितः सदनंमुंचतिकिंनिजंजनः १६ अथांतरेराज्ञासभास्थलादागत्यपुत्रंदद
र्शप्रेम्णातमालिंग्यपप्रच्छ एतावत्समयंयत्तेगुरुणाकथितंशिशो तदिदानीमनुब्रू
हि हृदयानंदकारकं १७ प्रह्लादः आसुरंकुलमनादरणीयंचित्तमेतदमलीकरणीयं
श्रीपतेःधामशरणीकरणीयंलीलयाभवजलंतरणीयं १८ पितारवत्सदुरात्मनाकेन
प्रतारितोसिप्रायोनेनैवपंडितंमन्येनशिक्षितोसिकस्तेपराधइति ततोराजावसर
प्राह गुरुः बहुधाविनिवारितश्चपुरावचनंनादृतवानसौशिशुः दनुजाधिपतेनवाग्रतः

नृ॰ चं॰ प्र॰ शपथोमेवितथंनमानय १९ तथापिप्रबलकोपाधिकृतोगुरुःशिष्यंप्राह यत्रास्ति
परमाभक्तिस्तस्यैवशपथस्तव सत्यंवदविपक्षीयपक्षपातोस्तिकोगुरुः २० प्रज्ञाढ्यः
६ सर्वविद्यानिधिर्देवःपरमात्माहृदिस्थितः सर्वसाक्षीचिदानंदःकरुणाब्धिःसमेगुरुः २१
योगिभिर्ध्यानगम्योयःसर्वविघ्नैर्विनाशकृत् वैकुंठवासीसर्वात्मादेवदेवःसमेगु
रुः २२ परकीयमतावलंबनंयदिदंहतनिसर्गदुर्मते क्रियतेकुलभूषणस्यतेफल ६
मस्यानुपदंभविष्यति २३ अपितेमहाकुलेजन्मनवंवयस्तवपुर्मनोहारिसंप
देषा मतिःपुनःकाभवताधृतायमोघंययासर्वमिदंव्यधायि २४ सुतः प्रणतिं
नकरोतियद्धरेर्नपुनर्जीवतितत्परेतकं अथतत्रसमर्पितानयाबतसंपद्विपदेव ६
साभवेत् २५ नययाहरिनामकीर्तनंरसनासाविषवल्लरीमता नयतस्यगुणाव
लिःश्रुताश्रुतियुग्मनबिलंतदिष्यते २६ अकृताच्युतपूजनौकरौदवदग्धद्रुमप

ल्लवाविव नचमाधवधामचारिणौचरणौतावसिपत्रपादपौ २७ मुरारिमूर्तिस्त्र
विलोचनाभ्यांयाभ्यांनदृष्टाविषतापसंज्ञौ सर्वाधिकाक्लेशविनाशहृद्भीकतश्चतयोर्दृशोः
संतुहुताशनाश्च २८ भगवद्गुणनामकीर्तनाद्द्रवतांमाद्रुमनोहनयातियत् तदवे
मिदुरात्मनस्तनौनिहितंवज्रमिवात्मघातकं २९ नत्वाश्रीहरिमर्चयन्ननुदिनंसंभावय
न्भूसुरान्गुर्गोण्याकुलयन्नरीन्विदलयन्सम्यक्प्रजाःपालयन् सत्कीर्त्याभुवनत्रयंधवल
यंकुर्वन्प्रतापोदयंसार्द्धमंत्रिजनैर्हिरण्यकशिपोसाम्राज्यमासादय ३० इतिनृसिंह
चंपूकाव्येद्वितीयस्तबकः २ शिशोर्वचनमाकर्ण्यप्रकुपितोराजाप्राह प्रबलतरतपः
प्रसादसंप्राप्तविविधशौर्यौदार्यधैर्यगांभीर्याद्यनवद्यगुणगणविस्फारितकीर्तिचं
द्रिकाधवलीकृताशेषदिङ्मंडलः प्रचंडतरकोदंडमंडितदोर्दंडप्रतापमार्तंडखंडितारि

२ सं.प्र.

मंडलः सकलसामंतचंद्रचूडामणिमरीचिमंजरीचरणकमलस्त्रिभुवनेश्वरस्त्वहमेवास्मि
न पुनः कश्चिदपरोऽस्तीति तदिह कमन्यमाद्रियामि तदेवाकर्ण्य यस्मादुत्पन्नशंकाः प्रति
भटपृथिवीनायकाः सायकांकाः सर्वे रंका इवेतद्गिरिवरशिखरवासवान्वाहयंति नभ्रीभू
तेंद्रमुख्यामरमुकुटरजोराजिनीराजितांघ्रिर्मत्तश्चास्ति परः कस्त्व जगतीति विभुर्व्योमपुष्पाय
मानः १ प्रह्लादः जायंते सकलानि मंगलतनो भूतानि पूतात्मनो यस्मान्नूनममूनि
येन विभुना जातानि जीवंति च लीयंतेपि तथैव सैंधवशिलाखंडानि सिंधाविव श्री
कांतः करुणानिधिः स भगवान्कस्मादस्मादवज्ञायते ॥२॥ ततः कुपितो राजा दैत्यानाह
दैतेया दारुणोऽयं शस्त्रैर्वध्यतामेष दुर्मतिः। एतस्य जीवतान्नूनं नो श्रेयः कल्याणमस्ति नः ३
इति विज्ञापिता दैत्या दानवास्त्वीकृतायुधाः अभ्यद्रवंस्तद्विघाताय प्रोद्यताः कृततर्जनाः
॥४॥

अत्रावसरे प्रह्लादः मनसा वचसा च कर्मणा यदि भक्तिर्मधुसूदने दृढा मयि शस्त्र
परंपरा तदा विफला स्यादसुरा न संशयः ५ किंच भगवतः करुणा यदि नो भवेदिह
वधोपि भवेत्कुसुमस्रजा यदि तु सा किमु शस्त्रकदंबकैर्भयमयथा वितथः खलु वः श्रमः
६ शरणागतवज्रपंजरं करुणापूरितलोचनं हरिं प्रह्लादश्चिंतयतस्तदा भवन्न मनागप्यभि
घातवेदना ७ पुनः प्रह्लादः आनंदमंदिरमुकुंदपदारविंदभक्तार्पितात्मनुसमद्भुतचा
रुलीले यः सादरं परममंगलमुद्दधाति प्रेम्णा न तस्य भयमंतकतः कुतोन्यत्। ८ यः साद
रं हृदि मुकुंदपदारविंदमानंदधाम जगतामनिशं निधत्ते तत्पादपंकजरजःस्मरणादपैति
कीनाशभीतिरपरस्य पुनः किमस्य ९ ततः प्रकुपितो राजा सर्पानाह दुरत्वारममुं सर्पाः
सद्यो नयत संक्षयं विषज्वालाकुलैर्वक्त्रैर्मदाज्ञापरिपंथिनं १० ततः सर्वेपि तक्षकादयः सर्वे
रा

रु

न॰चं॰प्र॰ प्रांगेषुतमदंशन् तथापिपरमकारुणिकपरममंगलपरममहानुभावत्रिभुवनमहाराजा
८ धिराजसर्वोत्तमप्रसादात्तेपितत्रकुंठितगतयोभवन् ततःसर्पाःप्रोचुः स्फुटितामणयः
फणावलीदलितास्संप्रतिकंपतेवपुः अविवेकिन्नवन्निदेशात् कथमस्माभिरसाधिसा
हसं ११ ततोदिग्गजान्प्रत्युवाच शिशुरसौजगतीतलकंटकः प्रशामितोयदिदिग्गज
कुंजराः तदवनीधरणप्रभवंयशः स्थिरमितोपरथाविहितांजलिः १२ ततस्तत्रैतेपिकुंठि
ताःप्रोचुः संघाविपंचाननानांज्वलदनकदंभोलिसिंहासनानांवीक्ष्यतेयत्समंताद्दनुज
तवशिरोःकःपुरोगंतुमीशः तस्मादस्माकमस्मादभिनवतारतादात्मनस्त्राणमेवव्या
घ्ठानोपक्रमेनांभवतियदिमहानेषलाभःपुमर्थः १३ ततोवह्निंप्रत्युवाचासुरः दहपाव ८
कपापिनांवरंशिशुमेनंयदिशक्तिरस्तिते यदतोभविताशयःपरंनतुतद्दारुपंलालदा

हिनः १४ ततःकुंठितोवह्निःप्रत्युवाच हृदयेनिहितःपरःपुमानमुनाकोटिदिवाकरद्यु
तिः दनुजेशनदह्यतेकियानहमस्मिन्नविचारचंचुरः १५ प्रह्लादः जगदीशनिदेशमंतरा
दहनोनैवदहेत्किंचन यदितत्रैवभवेत्स्वतंत्रता जठरस्थोऽदहतेनकिंवपुः १६ अपिच सर्व
तापशमनैकभेषजंरामनामजपतांकुतोभयं पश्यतातममगात्रसंगतःपावकोपिसलि
लायतेपुनः १७ ततःसूदानुवाच सद्यःप्राणांतकृत्सूदाःकुरुतास्मिन्दुरात्मनि विषप्रयो
गमथनामकस्सूदनलालसे १८ ततःप्रदत्तमपिहालाहलंअमृतायमानमेवास्यपरम
भागवतस्यनतदासीत् ततःसूदाऊचुः अमृताधिकमाधुरीवदस्त्तनयस्तेबारकालिया
ते वयमत्रविकुंठितास्ततःकिमतोभाविनतत्प्रतीयते १९ ततोविस्मितःप्राहराजापुत्रं
विषमद्यपिविकलोस्यंगत्वतुनधमैस्यसे किमिदंकपटंकिंवातवस्वाभाविकोगुणः २०
सुतोराजानंप्राह नविषंविषमवसवेयानतथाहंतत्रसुधासुधेवहि। विषमप्यमृतंक
घ्राय

न॰ चं॰ प्र॰ का निद्भवेतं दम्भतं वा विषमीचिरेच्छया २१ ततो दैत्यानुवाच राजा गिरिवरशिखरादसौ
निपात्यः प्रभवति श्रीरियथा खिलं एकमंगः परिहरभयदं निजयदंगं परिहरणीयमहो
१ पुनः किमन्यत् २२ ततः पर्वतशिखरारूढः प्रपृथिवीप्रतिप्राह प्रह्लादः भगवता कति
धानसमुद्धृताभगवतोस्य फनापितनोस्थिरा तदुपकारभयं ये द्विमन्यसे सपदि धार
यथास्यमाधरे २३ पतमानं गिरेः शृंगात्कराभ्यामचिरात्तदा दधारेनं जगद्धात्री
जगद्धात्रिलालसा। २४। ततः शंबरं प्राह राजा न हंतुं शक्यते स्माभिः कुलांगारो
यमं गजः मायां वेद भवान्यस्मान्मायये नं विनाशय २५ ततः स जजे माया
नां सहस्रं शंबरासुरः प्रह्लादं दनुजाह्लाद कुमुदुमारण्यदवानले २६ अत्रावसरे सकौ १
कृदः वेदाः किं जलधिं गताः पुनरपि क्षीणाः समस्ताः क्रियाः किं देवाः प्रलयं गताः किम

धुना विप्राशिषः कुंठिताः क्रतुः किमधुसूदनः किमथवास्वप्नः किमेषा दरे मयि एवाद
मिदं नवे भ्रिसपदि भ्रांतोभवद्बालकः २७ ततः परमात्मानमवदत् वदान्यानां सीमा
सकलभुवनेनेः स्वयमपि प्रणेता सिद्धानां पतितपटलीपावन पटुः अतस्त्वामा
यातः शरणमधुनाथ त्वमपि तेदुपेक्षामाधत्से कथय कमहं यामि शरणं २८ मा
यानामथ दलनायमाधवोस्मै शाय च्छरणमुपागताय तत्के। किं तत्कार्य दिशक्रमयी द देव
नो तेत्रैलोक्येश्वरपदवी कथं विदध्यात् २९ ततो राजा वायुं प्रत्युवाच अहो महावी
र समीरण त्वया चराचराशोषणचातुरीयदा जगत्त्रये दुर्लभमर्जितं महत्तदद्य सत्यं
यदि शोषितः शिशुः ३० ततो वायुः शिशोः समीपे भगवंतमीक्षमाणः प्राह जेनुजं १
प्रति धृतशेषफणातपत्रकः पुरुषः कोपि परः प्रतीयते पुरतोस्य न गंतुमुत्सहे तदि

नृ॰ चंस्त॰ तोन्यन्मयिकृत्यमादिश ३१ निग्रहेण नृपतेरनुयानं तं तदैव जगृहे भुजगेंद्रः कोल
मतवत्ससान कुबुद्धेरात्मघातमघसंघनिविष्टः ३२ ततो राज्ञो हे दैत्याः संप्रतिनि
१० रुपद्रवोयं नागपाशैर्बध्वा समुद्रे निक्षिप्यतामिति प्रबोधितास्तं समुद्रमानयामासु
स्तत्रावसरे प्रह्लादः कुंभोद्भवेन मुनिना चमनीकृतस्त्वं संपादितोसि हरिणा पुनरंध्रि(?)
नीरैः मत्स्वामिनः स्मरसि वेदु[illegible]पकामिव तद्वारि येमयि विधेहि कृपामिदानीं ३३
कृपया नृहरेस्तेन जलक्रीडां प्रकुर्वता उन्नंभिते जलनिधौ प्लवमानमिदं जगत् ३४
अथ तस्योपरिन्यस्ताः शैलाः सर्वसुरारिभिः तथापि सोच्युतप्राणो निष्क्रामत्प
योनिधेः ३५ ततो बालः संप्राप्तोसि हरे दूर्विभुजित थाक्षोणीभृतः शेखरैस्त्रा १०
घातपरंपरासु नसरवे हालाहलप्राशने किंतेकारि मया पुराभवतः स्नेहानुबंधी व्रतं
तन्मन्यो निरुपाधिते व्रतमिदं पद्दीनसंरक्षणं ३६ इति नृसिंहचंपूकाव्ये तृतीयस्तबकः

मसह॰

ततः प्रह्लादोत्कर्षमानो दैत्यः प्राह मद्गीत्या गिरिमाश्रित्यैतत्तबहिर्नीयाति मत्सं
निधौ तं रोद्धुं त्वतुरोस्मि का वार्ता कथा मत्पालितस्यार्भक प्रह्लादः तावद्वलायितातया
वदिहन स्पष्टोमदीयः प्रभुर्मातंगः किमु गर्जनीं प्रकुरुते कंठीरवस्याग्रतः १ राज्ञौ वं
ध्यास्तनुसुतां गजेः परिणयेत्क्व बालज्ञानंदिनी व्योमांभोरुहवाटिकां यदि पुनर्व्यालो
कयेदंधकः कर्णाभ्यां यदि मंजुगीतमुरगः सानंदमाकर्णयेत्सर्वा लोकशिरोमणि
स्तव हरिः स्पष्टः कदाचिद्भवेत् २ ततः प्रकुपितः प्रह्लादः प्राह अरे दनुजेश्वर प्रबल
हालाहलकलितकलेवर प्रलीनपंनगमिव त्रिभुवनमहाराजं माकोपय थी× ंकर्तु
मंकर्तुमन्यथाकर्तुं समर्थो हि प्रकुपितो भगवान् अखिलब्रह्मांडमंडलमपि वेदं भस्मसा
त्कुर्यात्कोवारयिता तद्दर्शनं न केवलं मदाकायमानस्य तवैव संहारः इति किं नामि सर्वे म
पि प्राणिनो नंक्ष्यंतीति । कुपितकपिकपोलानर्गतोदुंबरमशकसमूहदवदवदह

नृ॰चंपू॰ नदह्यमानदारुदरविघूर्णमानगुणसंघातवत्प्रलयपवनोल्लासनीपानलपतितपोतगतसां
११ यात्रिकसार्थवद्भवति। अथवा स्मृतप्रतरंगितकलनादृगपांगं चुंबितो भगवानखिल
मविनाशयत्वामिवोपसंहरिष्यतीत्यपि संभावितं किं भविष्यति भगवान्वेद राजा भूत
लेन नगतेन बहिर्वा नांतरा न दिवसे न निशायां नागरैरपि मृगैरितरैर्वा नैव मृत्युरि
ति सोप्यवमेने ३ तत्कथमिदानीं ममाप्युपसंहारसंभावनां वहसि सुतः अहो कथमे
तस्य दौरात्म्यं जनाः समाकर्णयंतु। यत एवायं वरसंरब्धस्तमेव ब्रह्माणमिदानीं नगण
यति पापीयान् यद्यसौ ब्रूयान्ममापि यदि प्राणापगमस्तदा सकलामरधुरंधरस्य प्रजाप
तेर्वचनस्याप्रामाण्यं वा हन्येत प्रतिब्रूयादेनं तथैव त्वां भगवाननुपसंहरिष्यति यदि ब्र ११
ह्मवचनस्याप्रामाण्यमापद्येत तच्च कैतवेत सांप्रतं भविष्यति राजा शांतिश्चेत्त्र
भुरस्तीति कथमहो नायाति मत्संनिधौ सर्वत्रैव यदास्ति किं न सदसि स्तंभे दरीदृश्यते

प्रह्लादः भक्तिर्मे पुरुषोत्तमे यदि दृढा वेदाः प्रमाणं यदि स्तंभाभ्यंतरवर्त्तिनो भगव
तः स्यात्तूर्णमालोकनं॥ राजा स्थाणुरेष कियान्नादोन्तर्दंतः कीटकः कियान् अहो भा
ग्यं हि देवानां येषामीदृशः प्रभुः प्रह्लादः दुरंतभ्रमभागवं शरणं व्रज माधवं नासौ
स्तंभोऽधुना किंतु मूर्त्तिमान्मृत्युरेव ते ६ ततः खरतरखदिरांगाराकलितकलेवरः पन्न
गइव प्रबलतरदर्पकोपोद्दोलितसकलावयववर्त्तनीयसंगोलकारुणतरतरनयनः प्रा
करकलितकरवालो सुरारिपुर्मणिमयसभास्तंभं बिभेद लोकानाकुलयन्नभः कव
लयन्दिकुंभिनः कंपयन्भूगोलं विचलयन्नाशीन्विदलयन्नंभोधिमुद्वेलयन् दिग्दंतिव
मयन्मनो विकलयन्ब्रह्मांडमास्फालयन्स्तंभाद्विर्दभ्रद्रवप्रतिरवैर्वैकुंठकंठीरवः ६
यस्तंभाद्गर्जमानो गगडगगडगडद्धालचंद्रार्धदंष्ट्रो व्योमाद्भ्रच्छाद्यमानो छठछठछठ
ठछाद्यमानः सटाभिः दंष्ट्राग्रान्पीड्यमानः कटकटकटकट दन्तैर्जयन्दानवेंद्रान्निष्क्रांतो

न॰ प्र॰ हस्यमानोरवरवहरवहस्वदत्याडुरासीन्नृसिंहः गंतव्यंक्वगृहंक्वहंतसहसाकस्यांत
कालःकथंलब्धःकंशरणंव्रजामसपदिप्राणःकथंस्थास्यति पुत्राःकुत्रवेतिकुत्रसुहृ सं
१२ दःकुत्रानुजाः क्वांगनाः किंजीवंतिनवेत्यभूदतिदीनयाल्लोकेषुकोलाहलः ७ अत्राव
सरेदैत्यगुरुःप्राह अद्यैवात्मसुखमस्तिकर्मयुगपद्युष्माकमुच्छेदक्षमसारावारनिपाति
पातान्विसत्सायांत्रिकाणामिव आस्तेपुत्रकलत्रमित्रसुहृदामालोकनेच्छापुनस्त
त्तूर्णंदनुजाःपलायतयतःपंचाननोगर्जति ८ कोपज्वालसमाकुलाःपरिपतद्द स
तानिपातुस्तदालोकनिकंपसमाकुलाःप्रतिपदंप्रमोभयाश्चस्खलुः अन्येप्रतीतिनिमी
लद्दृशुनयनाःप्राणान्जहुस्तत्क्षणात्सुत्रांतःपरियालयेतिशरणंवीरायबुश्रापरे १२
९ केचित्क्रन्दन्तुः कूर्मस्ताम्यतिकंपतेवसुमतीनव्योमसालंबनेस्वर्गोप्यस्य

जटाभिघातविकलीभूतःकथंस्थास्यति हेप्रह्लादमहात्मंस्तेनरहरेःप्राणोसितद्धमदे
कालेस्मिन्विषमेत्वमेवशरणंनास्माकमन्यागतिः १० हिरण्यकशिपुः एतादृशोऽकं
तिकल्लितक्षितिश्चद्दुर्गषुव्यालोकितानपरावःकतिवाहतान एकोयमत्रबहवोव
यमात्तशस्त्रास्तत्स~~…~~न्माभयंदधतपौरुषमातनुध्वं ११ दैत्याः जीवनसंशयस्त्वा
वद्यदाननविलोकनात् तेनसार्द्धंपुनस्पर्द्धाप्रयाणस्यैवलक्षणं १२ दैत्यः यत्रब्र
ह्मादयोदेवाभग्नदैवत्रपाणयः नतत्रगणनीयोसौकश्चिदारण्यकःपशुः १३ ततःप्र
कोपानलशोणनेत्रःपरिस्रवपद्मयुगभीमवक्त्रः सर्पंगरुत्मानिजानुमध्येदधारदैत्या
धिपतिंनृसिंहः १४ अत्रावसरेप्रह्लादंपुत्रंप्राह रेवत्सधावनरिपिंतयमेपरा
धंत्वंवीरवारयनिवारयवीरमेनं औदास्यमंगनविधेहिमयिप्रपन्नेकिंतदुर्वी

नृ॰ चं॰

१३ भिक्तुहसाधयजीवदानं १५ पत्नीप्राह तवयदिममजीवितानुरागः प्रणतिनिराय
तवादुकाकुक्षिवी मृगपतिमनुनीयनीयमानं कथमपिमोरयमां विशालनेत्रे १६
इतिनिगदतियावद्दानवानामधीशोप्रखरनखरहृदंस्तावदेनंददार निजपद
निरतानांसर्वपापप्रहंतासुरकुरबकधारीकेसरीकेशवोसौ १७ पत्नीप्राहहरिं
प्रति तातस्त्वमेवजननीपरमःसखामेयायन्नृसिंह भवतदहंशरणंप्रपन्ना सर्वा
पराधमविगण्यविमुंचनाथंनोचेद्धि थेहिजगदीशममापिमृत्युं १८ नृसिं
हः अणुरपिशिशुवेदनाद्यनेन अणुरूपासदयामनागपि तदमुष्यदुरात्म
नोमयाहृदयंकीदृशमित्यपेक्ष्यते १९ ततोदैत्यःपत्नीप्राह यद्वक्रैकवलाय १३
मानमखिलंब्रह्मांडमालोक्यतेयत्क्रोधाग्नितुलांनयातिकलयाकल्पांतकाला

नलः तस्यैतस्यकरद्वयेनिपततोमेजीविताशाम्रिषातत्वंयाहिकुरंगशावनयनेमादुःखमालो
कय २० माताप्रसुतंप्रत्याह लोकोत्तरानरीनार्त्तिकीर्तिरायुश्चतस्तव यन्नातवधमासाद्य
मन्यसेकृतकृत्यतां २१ किंतु उदरेनिहितस्त्वमर्भकस्तनपानैस्तदनुप्रवर्द्धितः अनयोः
फलमीदृगर्पितंभवतासातवसाधुसाधुता २२ सुतः जननिकुपतिनामुनानकिंचिद्धि
रचितमत्रनकालभंजनाय नदिदमनुचितंकिमाश्चर्यप्रणतिजनार्तिहृदेषदीनबंधुः
२३ यदिचिंतनंजननिदुर्लभमंतकालेमृत्युस्तदंकयुगलेकिमतोपिभद्रं तत्त्वंविषाद
मथनानुविधेहिनित्तेयद्भूषणंभवतितद्दूषणमेवमन्ये २४ ततःसकलसुरगणप्रमो
व दवनदहदहनायमानमसुरकुलतिलकंश्रीनृसिंहेनविदीर्णमाकर्ण्य प्रमुदितमनसः
सर्वेसुमनसः स्वस्वविमानैरवनितलमागत्यप्रकोपानलज्वालाकवलितकलेवरस्यैव

नृ॰चं॰पू॰ कुंभकर्णरवस्य पुरतो गंतुमशक्यास्तद्द्वारोपांतस्थिताः संतुष्टुवुः ॥ इति नृसिंहचंपूकाव्ये
१४ चतुर्थस्तवकः ४ सुधासिंधुमध्ये मणिद्वीपस्य फणारत्नदीपभुजंगेंद्रतल्पेन्द्राय्यानेनल
क्ष्मीघनोत्तुंगपीनस्तनन्यस्तहस्तारविंदेन सानंदगीर्वाणमुख्यैः गंधर्वविद्याधरानेक
देवर्षिराजर्षिभूदेवभूपालभक्तेश्वरक्षःपिशाचोरगेंद्रादिभिर्भूयमानावदान्येन विश्वैक ग३
कवियाम कल्पद्रुमानंतशक्तिप्रतापेन विश्वंभराभारसंहारलीलावतारेण वैकुंठसारे लोकैक
णलक्ष्मीसमुल्लासमेधेन नारायणेन त्वयायं महादैत्यराजक्षयार्थं नृसिंहावतारोगृ
हीतोस्तिलोकैकनाथ देवभीत्यानयाद्यमानावयं संप्रतिस्वामिना रक्षणीया इति
अपिच कठिणनखवालिनिकृत्तमहारिपुविग्रहशोणितपानकुतूहलमत्तपिशाच १४
वधूजनगीतमनोहरकीर्तिपराक्रमसंकरगणकल्पमहीरुहानंतपुष्पविराजितरत्न

किरीटविकटतरमस्तकशर्तमुखमुख्यमरुद्गणकिंनरनारदतुंबरुसनकसनंदननाग
नराधिपविहितपरस्तवकेपि गंधर्वाः श्रीलक्ष्मीनरसिंहसांद्रजलधेर्वंदन्नखालीतडि
क्रूणीछन्नारिपुप्रतापतपनकोपावलीवर्षति पूर्णांभोधिपालवाहिनीस्फारमनःसंतापदा
वैरि वानलःशांतोमहद्दिरराभैर्वनितासौमिमममार्गोदयः १ देवाः निर्यच्छोणितसंघताम्रव
पुषःस्वैरंरुदंतो मुहुर्देवश्रीनरसिंह ते रिपुजनादिग्वाससोनिस्त्रपाः उद्गच्छज्जुगुरांत्रनाल
सहितास्तन्नूनमासन्मुहुर्जन्मारंनोंगणक्ष्मिमातुरुदरात्तत्कालमेवच्युताः २ देवत्वत्तरु
णप्रतापानिकरोनिःशेषमेघायतेशत्रूणांपततंतदीयमयतन्नोजनानिधूमायते किंम
ध्यान्हकदिवाकरोयमपरः किंवायमौर्वानलः किंवासौत्पलाशयः पशुपतेः किंभालने
त्रानलः ३ किंवासौप्रलयानलः किमथवासौवीपिभीमानिलः श्रीमत्सिंह तव प्रताप

न·रं·पू· विषयेनोदेतिकेषांमतिः केपि काठिन्यंकुरंकुंभयोर्नयनयोश्चांचल्यमेतद्द्वयंभोब्रह्म
१५ न्नभवताकथंनपदयोरस्माकमासादितं इत्थंश्रीनरसिंहतेत्रिभुवनाधीशास्यधाटीभि
याक्रांतारिषुमिथःपलायनभियाजल्पंतिवैरिस्त्रियः ५ एताःसंप्रतिगर्भगौरवभि
याद्राजावरोधांगनाःकांतारेषुपलायितुंबतकथंपद्भ्यांभवेयुःक्षमाः इत्थंचेतसि
संविभाव्यसदयंवैकुंठकंठीरवत्वन्नादावलिभिर्विभावितभियास्याद्गर्भपातःकथं।
५ स्नातस्त्वद्रिपुरकपाथसियशोधौतांबरंधारयन्लक्ष्मीशात्वदरातिवक्त्रमलिनै
र्नीर्हैदेवतांपूजयन् जुह्वत्येतदसह्यकोपदहनेयुष्मत्प्रतापोदयःश्रात्रुछत्रधनार्थदे
पीयज्ञासांप्राणाहुतीरादरे ६ श्रीमद्वैकुंठकंठीरवतवमिलदारुणनेत्रासधावद्वैरि १५
कोद्भिन्नगंडस्थलललसदमलस्वच्छमुक्तामणीनां माल्लानामावलीयंविलसतिरिप

तद्वारिपाथःपयोधिर्निर्वलित्यानुतारावलिरथलवणांभोर्णवोसौंकुलस्यसम ७ कु
अथसर्वेपिब्रह्मेंद्रप्रमुखाःप्रभोःपुरतोगंतुंक्षमाअपिकोधानलोपशांतिमपश्यंतोगम
ये नपर्यायापर्यायेरवनैवकालंपरिकलयांबभूवुः तद्यथा महागणपतेधुनास्तवपुरः
प्रभोमौशिरस्करीतितिविबोधितःकरिमुखःक्रानैःप्रस्थितः विलोक्यवदनंहरेरतिभया
नकंप्रस्खलत्पदोनिजगदेभियाशिवशिवेतिलंबोदरः ८ त्वमिंद्रपुरतोभवद्दिर
दवाहनश्चेदहंविदारितवपुस्तदामरपुरीपतिःकोभवेत् त्वमंगवरुणव्रजस्वपुरतः
किमास्तिभयंजलोदरनिपीडितःप्रथमतोनुगंतुंक्षमाः९ कुबेरतवकागतिर्वदवद
भिसत्यंपुरोनजातुनिजतंत्रतागिरिशकोशपालेमयि शिवव्रजतमेगुणोमयिम
यहानपिभिन्नपिहृयार्यादिसमागमोनभवनामिहस्यात्क्षितिः १० समीरणपुरोभव

न॰ सं॰ प्र॰ त्वमसिनिर्भयःसर्वतःफणीकिमवलोकयतेनशिरसित्वमनेनव्रज कदापिहिसमीरणं
सुहृदमेहितरामसकृत्त्वनजीवनमिदस्फुटंनहुनितंनमेसाहसं ११ प्रभाकरपुरोभवप्रथ
१६ मतोनुकिंभाषितंदिनांतसमयेतथाचरमशैलवासोमम निशाकरपुरोभवद्युमणिधाम व
बाधामिगतान्यावदिहनाचरेकथमयुक्ततावाधितुं १२ चतुर्मुखपुरोभवत्वमसिसर्व
विद्यानिधिर्महाहवधियापुरोविबुधवैरिणोयमतः त्वमंतकपुरोभवप्रतिदिनंजगत्कं
तितं १४ तदेषविहितांजलिःस्तवनमस्तकमेसांप्रतं १३ ततःसुमनसःसर्वेपिनरह
रिकोपानलज्वालोपशमनायशरत्कोटिचंद्रचंद्रिकावदातिनिर्मलगुणकदंबकांबि १६
तांकमलांतुष्टुवुः नारायणकृपापूर्णदृगपांगमनोहरे सर्वमंगलमांगल्येपाहिनःशर
णागतान् १४ क्षीराब्धिजेनकोथकल्पविटपीविधुस्त्वसाकामधकप्राणेशोहरि

रात्मजस्त्वतनयःसौभाग्यमव्याहतंान् शक्राद्याःपरिवारकाःकिमपरंनामापिलक्ष्मीरि
तित्वानानंदमयेजगज्जननितेकिंकिंनलोकोत्तरं १५ दंतैःकोरकितास्मितैर्विकसि
ताक्षिविभ्रमेपवित्रितादोर्भ्यांपल्लवितानखैःकुसुमितालीलाभिरुद्वेलिता १६ उत्तुंगस्त
नमंडलेनफलिताभक्ताभिलाषैर्हिनाकाचित्कल्पलतासुरासुरनुतापायात्कथाब्धेःसु
ता १६ तावद्विद्यानवद्यायवरतिविदुषांतावदाचारधाराहस्तेवेदग्धमुग्धोमधुरम
धुपदाडंबरोवाग्विलासः तावत्कामाभिरामाश्रयकितमृगदृशोधाम्निराजंतियावत्सुपर्वैः
कश्चित्त्वदीयःप्रभवतिकरुणादृक्कटाक्षःकदाचित् १७ ततस्तुष्टालक्ष्मीःप्रोवाच कथ
यंतुमहात्मानःकिंवःकार्यमुपस्थितं तदहंसाधयिष्यामिसंतुष्टावचनामृतैः १८ दे
वाऊचुः प्रशमयहरेःकोपंप्रलयानलसन्निभं नोचेच्चराचरंविश्वंनशेयत्तत्कोपवीक्षणा
त् १९ तथेत्युक्त्वाततोदेवीनमादायकिशोरकं पत्युरग्रेसमागत्यसद्यःकोपमना

नृ॰चं॰कृ॰ नायत २० ततः प्रह्लादमालोक्य श्रांतोसि वत्स क्षुधापरिपीडितोसि धीरोसि साधुरसि
मे नितरां प्रियोसि इत्येव हितात परीरंभणमाशु देही स्फटकादीः पुलकितोः शिशुमालिलिंग
१८ २१ क्वेदं वपुः क्व नवयः सुकुमारमेतत् क्वेताः प्रमत्तकृतदारुणयातनास्ते आलोकितं विषमे
मेतदभूतपूर्वं क्षंतव्यमंग यदियानपि मे विलंबः २२ अपि च आपुर्दीर्घमुपाश्रय क्षांतिवि
दांसन्मानमासादय श्रीगर्वं न वह स्वकं त्वनम्र भावानापि मा पीडय साधून्पालय दुर्जनान्वि
दलय श्रीकांतमाराधय श्रेयस्वी भव क्षतिमान्भव वंशे क्षोणीद्रचूडामणिः २३ ततः प्रह्ला
दः उः प्रापमेव भवतः स्मरणं ततोपि साक्षात्कृतिः क्व च पुनः सह वाद रूपः स त्रोदितपुण्यव
पुषः कृतवेह कस्मात्प्रोद्भूतमद्भुतमिदं नमुकुंद विघ्नः २४ विश्वस्याद्यं सर्ववेदांतवेद्यं मा १८
यातीतं निर्गुणं निर्विकारं जानंति त्वां नित्यमानंदनैकं पूर्णं नीहारेण प्रावृता नैव जीवाः
२५ एतत्सर्वं दुःखधामेति मत्वा ध्यायंति त्वां निर्गताशा मुनींद्राः त्वत्तोयस्मादग्र

मेग्र्यिमानोदन्यः पंथा विद्यतेनायनाय २६ यत्रानियोगिजनारमंतेन यत्र गत्वा पु
नरापतंति सूर्योन यद्भासयते न चंद्रो न पावकस्तत्त्वत्तव धाम दिव्यं २७ यथाशिशोर्मा
तरि वित्तलिप्सोः स्वर्णे पिपासोरुदके तथा वै त येषां मनस्त्वच्चरणारविंदे न्ये स्तेपुनः स्तेन
पिवंति मातुः २८ ततः परमानंदेनं विकसित। वदनारविंदं साम्राजमवलोक्य सकलाम
रपरिवृतो विरिंचिः पुरतः समेत्य तुष्टाव संतुष्टस्य तवाक्षिकोणकलयारंकोपि राजायते
रुष्टस्याथ तथैव नायक लयं शक्रोपि रंकायते तेन त्वामिदमेव देहि नरहरे नित्रं च भक्तप्रार्थये
यन्मां दीनदयानिधानकरुणादृष्ट्या समालोकय २९ इ[illegible]च किं न तव माधव शत्रुहंत्री
लीलार्विलानिर्मित विचित्रजगत्त्रयस्य यः स्वीकृतोभिनवरूपनवावतारः स त्वावनाय ज
गतोस्य गुणानुवादैः ३० नृसिंहः सर्वानपि प्रोवाच आदौ विनायकमुवाच प्रह्लादो
प पुकृत्येषु प्रवर्त्तनेविनायक तेषु ये विघ्नकर्त्तारो भवेयुस्तान्निवारय ३१ शिवं प्रति

न.चं.१. यादमस्यनुरागस्ते जागर्त्यौनिरुपाधिकः अस्मैप्रह्लादशैशवेसदाशैशिवंकुरु ३२ सर्यं
प्रति विश्वानिदेवसवितर्दुरितानिपरासुव अस्मैसर्वाणिभद्राणिभगवन्नित्यमासु
१८ व ३३ इंद्रप्रति श्रेष्ठानिशक्रद्रविणानिधेहिदक्षस्यचित्तिंसुदिनत्वमस्मै पुष्टिंरयीणा
मृजंतनूनांवासोमृडुत्वंसुभगत्वमह्नां ३४ पावकंप्रति अस्यांतस्तापविधयेप्रव
र्तितदुरासदः तस्यान्वयसमेतस्यवपुस्तापयपावक ३५ यमंप्रति यंकुहंतुमिच्छंकु
र्याद्धिहत्वात्वंतस्यरंजय विगतप्राणनाथेशसर्वलोकप्रणाशक ३६ वरुणंप्रति
योमेप्राणप्रियंकश्चिद्धिंसेद्धीतकुलेष्टिसं तं वरुणकूटायत्वंतंनिःशंकपाशबंधनैः
३७ वायुंप्रति मरुत्कसंक्रांतियसमीरणमहामते योस्मैद्रुह्यतिशीतवर्तमा १८.
शुपरिशोषय ३८ कुबेरंप्रति निधीन्प्रदेहिशिशवेकुबेरधनसंग्रहात् युंजेयुः
सेवनतस्यपुण्यश्लोकानुशास्तव ३९ ब्रह्माणंप्रति चतुराधम्नायपाठैराघमं

त्रैविधिकर्त्तांवर्धय चित्तमस्यनिरोर्ध्वसनब्रह्मतत्परचेतसः ४० राज्याभिषेचनंचास्य
यथाविधिविधीयतां इतिचंपूकाव्येपंचमस्तबकः अथकाव्यादिभिःसार्द्धंनाराय
णनिदेशतः प्रह्लादंपरमाह्लादमभ्यषिंचत्पितामहः १ राज्याभिषेकावसरेविप्राआशि
षःप्रोचुः यावद्धावतिसरस्वतीविधिमुखेयावत्कथासिंधुजाविह्वलोवक्षसियावदंधक
रिपोरर्द्धांगभागेशिवा श्रीलक्ष्मीनरसिंहपादकमलद्वंद्वंसदाचिंतयन्सार्द्धंमंत्रिजनैरक
ंटकमिदंसाम्राज्यमासादय २ तदादधिक्षीरघृतादिपूर्णानिघटानतिस्वादुफला
वलिंच तांबूलपर्णक्रमुकप्रसूनान्यादाययोराःक्षितिपंप्रणेमुः ३ गवांगणंकांचनमा
लिनीनांप्रदाययराजाजगतीसुरेभ्यः अमोविकारागृहवर्तिलोकान्केवलंपंजरप
त्रिणोपि ४ दिशःप्रसन्नाःसहसाबभूवुःसमीरणोपिह्यनुकूलएव वसुंधरासीत्परिप
र्णसस्यानद्यःस्तदासंघगभीरनादाः ५ गृहेगृहेमांगलिकाक्रियाश्चतदासीत्समारंभवि

नृ॰तप्र॰का॰ धिद्विजेषु वेदादिविद्याध्ययनानि चासन्न द्वेषोपि नासीन्मनसो विषादः ६ विद्वन्मंडल
कल्पपादपवनं विद्योतिवाग्देवतासंकेतायतनं नितांतविपुलालीलाविलासास्पदं दु
१४ र्हन्नियहशक्तिभांडभवनं क्ष्मामंडलीमंडनं कीर्त्तेः केलिनिकेतनं दलपतिर्गोविंदनामाभवत्
७ श्रीमत्कल्पमहीरुहः किमवनौ किंवार्थचिंतामणिः किं कर्णः किमु विक्रमः किमथ
वा भोजोवतीर्णः पुरः इत्थं यत्र विलोकिते सति सतां बुद्धिः समुज्जृंभते सोयं श्रीमदुमा
पतिर्दलपतिस्तस्यांगजन्मोनंदति ८ श्रीलक्ष्मीनृहरप्रतापविमलस्त्वांतस्यतस्यात्म रि
यानानानूतनगद्यपद्यरचनाविद्यैकवाचस्पतिः मीमांसानलिनीविकासतरणिर्न्याया
ब्धिमंथाचलः श्रीपूर्वकेशवपंडितोव्यरचयद्व्तचमत्कारिणी ९ विलासोयंवावांक्षप १४
यति कदा संभ्रमगद्गदं गारसोद्रकस्तासां मधुरयति बिंबाधरमपि मृदुत्वपांडित्ये यदि न
ध गर्णं संगलति का मृदुत्वं दूनत्वं कुरुघटतेतटप्रांतविजयी १० काव्यं कर्तुमजानतापि